

संपादक

दिपक मोरेश्वर नाईक

संपादकीय...

दुर्बलांना वाऱ्यावर सोडणारा अर्थसंकल्प!

माणसाला भूक लागली की, त्याचे दहा गुण नाहीसे होतात, अशी तमिळमध्ये म्हण आहे. हे दहा गुण म्हणजे सन्मान, वंश, शिक्षण, दानशीलता, ज्ञान, परोपकार, तपश्चर्या, मेहनत, चिकाटी आणि इच्छा. आजच्या आधुनिक काळात, निवडणूक आली की त्या काळात या गुणांबरोबरच अन्य नैतिक मूल्येही हरवतात. नुकताच लोकसभेत मांडला गेलेला २०२५-२६ चा अर्थसंकल्प दिल्ली आणि बिहार निवडणुकांच्या पार्श्वभूमीवर सादर झाला, हे खरे आहे. पण सत्ताधारी सरकार आपण पुन्हा निवडून येऊ, या आशेने त्याच्याकडच्या संपूर्ण वपासाटी असलेल्या निधीपैकी जास्तीत जास्त हिस्सा केवळ काही मोजक्या लोकांनाच वाटते, असा अर्थसंकल्प मी क्वचितच पाहिला आहे. यावेळी अर्थमंत्र्यांनी हीच गोष्ट केली. अर्थमंत्र्यांनी मांडलेल्या गणितानुसार त्यांच्याकडे एक लाख कोटी रुपयांचा खजिना आहे (किंवा त्यांना सांगितले गेले होते की त्यांना अर्थव्यवस्थेतून एवढे पैसे शोधून काढावे लागतील) आणि त्यांना तो वाटून टाकायचा आहे. अर्थमंत्र्यांनी हा पैसा शोधला आणि तो सगळ्याच्या सगळ्या ३.२ कोटी लोकांना देण्याचा निर्णय त्यांनी घेतला. हे सगळे ३.२ कोटी लोक हे एकूण १४३ कोटी लोकसंख्येमध्ये प्राप्रतिकर भरणारे होते. या ३.२ कोटी करदाल्यांमध्ये मध्यमवर्गीय, श्रीमंत, अतिश्रीमंत आणि अतिअतिश्रीमंत यांचा समावेश होता, हा आणखी एक छोटसा तपशील. अर्थसंकल्पाच्या निर्मितीची प्रक्रिया सुरू झाली तेव्हा सुरुवातीला, अर्थमंत्र्यांवर महसूल कमी होत असल्याचा दबाव होता. वित्त मंत्रालयाच्या अंदाजानुसार, केंद्र सरकारचे एकूण उत्पन्न २०२४-२५ मध्ये अंदाज केला होता त्या उत्पन्नापेक्षा सुमारे ६० हजार कोटी रुपयांनी कमी राहील. त्याच वेळी, २०२४-२५ ची वित्तीय तूट थोडीफार सुधारायची असेल, तर सरकारला किमान ४३ हजार कोटी रुपये उभे करावे लागतील. एकुणात एक लाख कोटी रुपये आणावे लागतील. तर दिल्लीच्या निवडणुका तोंडावर होत्या आणि जर अशा सवलती द्यायचा विचार केला तर २०२५-२६ मध्ये त्यासाठी अतिरिक्त निधीची आवश्यकता असेल. प्राप्रतिकरात सवलत देण्याचा निर्णय सरकारच्या सर्वोच्च पातळीवर घेण्यात आला असावा अशी शक्यता आहे. करदाल्यांच्या कोणत्या वगालां याचा फायदा मिळवा? अररे (जसे ट्रम्प म्हणाले असते), प्रत्येक प्राप्रतिकरदाल्याला तो मिळू द्या! म्हणूनच, करपात्र उत्पन्नाची मर्यादा सात लाख रुपयांवरून १२ लाख रुपये करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. अर्थमंत्र्यांनी सांगितले की त्यासाठी एक लाख कोटी रुपये खर्च येईल. एकदा हे निर्णय घेतल्यानंतर, २०२४-२५ मध्ये खर्च कमी करण्याशिवाय आणि २०२५-२६ मध्ये नागरिकांच्या इतर घटकांना कोणत्याही प्रकारची सवलत नाकारण्याशिवाय पर्याय नव्हता. मनरेगा कामगार (गरिबांमध्ये सर्वात गरीब), रोजंदारीवर काम करणारे, करपात्र नसलेले पगारदार कामगार, औद्योगिक कामगार, एमएसएमई, गुडिणी, पेन्शनधारक आणि बेरोजगार तरुण या सगळ्यांकडे दुर्लक्ष केले गेले. अर्थमंत्र्यांनी या आणि पुढील वर्षांसाठी परराष्ट्र व्यवहार ते शिक्षण, ग्रामीण विकास, समाज कल्याण ते शहरी विकास अशा खाल्यांमध्ये भांडवली आणि महसूल खर्चात निर्दयीपणे कपात केली. शिवाय, एक लाख कोटी रुपयांचा स्वच्छेने त्याग करूनही, त्यांनी असे गृहीत धरले की केंद्र सरकारला मिळणारा निव्वळ कर महसूल २०२५-२६ मध्ये २०२४-२५ प्रमाणेच ११ टक्के दराने वाढेल. कामगार संख्येच्या नियमित सर्वेक्षणा (पीएलएफएस) नुसार, तरुणांमध्ये बेरोजगारीचे प्रमाण १०.२ टक्के आहे आणि पदवीधरांमध्ये बेरोजगारीचे प्रमाण १३ टक्के आहे. अर्थसंकल्पामध्ये रोजगार निर्मिती योजनांवर किती खर्च केला हे फक्त आठ ओळींमध्ये सांगितले आहे. त्यातही पाच ओळी बहुचर्चित उत्पादकता निगडित गुंतवणूक (पीएलआय) योजनांवर आहेत. २०२४-२५ साठी आठ ओळींसाठी अर्थसंकल्पात अंदाजित खर्च २८,३१८ कोटी रुपये होता, परंतु प्रत्यक्षातली तरतूद फक्त २०,०३५ कोटी रुपये आहे. त्यामुळे रोजगार निर्मिती कार्यक्रम हे या सरकारचे जबरदस्त अपयश आहे. कामगार संख्येच्या नियमित सर्वेक्षणा (पीएलएफएस) नुसार, गेल्या सात वर्षांत पगारदार पुरुष कामगारांचे मासिक वेतन १२,६६५ रुपयांवरून ११,८५८ रुपयांवर आणि स्वयंरोजगार करणाऱ्या पुरुष कामगारांचे ९,४५४ रुपयांवरून ८,५९१ रुपयांवर घसरले आहे. हीच परिस्थिती महिला कामगारांबाबतही आहे. घरगुती उपभोग सर्वेक्षणानुसार, सरासरी ग्रामीण भागात मासिक दरडोई खर्च ४,२२६ रुपये (ग्रामीण) होता आणि शहरी भागात ६,९९६ रुपये होता. ही आकडेवारी भारतातील संपूर्ण लोकसंख्येच्या उत्पन्नाची सरासरी दाखवते. लोकसंख्येतील तळच्या ५० टक्के लोकांचा मासिक दरडोई खर्च मोजला तर तो याहूनही कमी असेल आणि त्याही तळच्या २५ टक्के लोकांचा तो आणखी कमी असेल. चार जणांचे कुटुंब दरडोई मासिक उत्पन्न चार ते सात हजार रुपये (किंवा त्यापेक्षा कमी) वर कसे जगू शकते? अन्न, वीज, शिक्षण, आरोग्यसेवा, भाडे, वाहतूक, कर्ज फेडणे, मनोरंजन, सामाजिक जबाबदाऱ्या आणि आपत्कालीन परिस्थिती हे सगळे तेवढ्या उत्पन्नात कसे बसवता येईल?

दिल्ली निवडणूक निकालातून घ्यावेत असे धडे...

नुकत्याच झालेल्या दिल्ली विधानसभा निवडणुकांच्या निकालातून दोन निष्कर्ष निघतात. पहिला- आपल्या इंडिया म्हणजेच भारताच्या राजकीय क्षेत्रात नरेंद्र मोदींचे प्रस्थ आजही कायम आहे. त्यांची मतदारांवरची पकड मजबूत आहे. दुसरा निष्कर्ष असा की, राहुल गांधी आणि मोदींची तुलनाच होऊ शकत नाही. त्यांनी इंडिया आघाडीच्या नेतृत्वाची स्वप्ने पाहणे बंद करावे. त्यांच्या पक्षाने आम आदमी पक्षाला पाटिंबा दिलेला असता, तर भाजपला असे निर्विवाद यश मिळाले नसते.

काँग्रेसने त्यांच्या नेतृत्वाचे लोकशाहीकरण करणे गरजेचे आहे. ते केवळ नेहरू आणि गांधींवर अवलंबून राहू शकत नाहीत. आजही देशात अनेकांना या कुटुंबाविषयी आदर आहे, मात्र मोदींच्या सततच्या आणि ठरवून केल्या जाणाऱ्या शाब्दिक प्रहारांमुळे हा आदर लक्षणीयरीत्या घटत चालला आहे. राहुल गांधी यांचे व्यक्तिमत्त्व कोणालाही आवडेल, असेच आहे. पण ते चांगले राजकारणी नाहीत. ते वारंवार नको तिथे नको ते बोलतात. आणि भाजप आपल्या प्रोपगंडा तंत्राने त्यांना खेळवत राहते. निवडणूक काळात त्यांनी अधिकाधिक मतदारांना आपल्या पक्षाकडे वळविण्यासाठी बरीच मेहनत घेतली. मात्र खणखणीत भाषणांत ते मोदींच्या जवळपासही फिरकू शकत नाहीत. त्यांचा श्रोत्यांवर फारसा प्रभाव पडत नाही. अर्थात यासाठी मी त्यांना दोष देणार नाही. वस्तुत्व ही देवाची देणगी असते. मोदींकडे ती आहे, पण राहुल गांधींकडे नाही.

देशाच्या राजधानीत आता आपल्या जागी डबल इंजिन सरकार आले आहे. त्याचा लाभ दिल्लीकरांना मिळेल. पार्टी विश्व डिफरन्सेने आधीच आपचे सरकार पूर्णपणे निष्प्रभ केले होते. लेफ्टनंट गव्हर्नरची नेमणूक करण्यात

आली होती आणि दिल्लीतील रहिवाशांचे जीवनमान सुधारण्याचे केजरीवाल आणि त्यांच्या सहकाऱ्यांनी केले कोणतेही प्रयत्न हाणून पाडणे हीच त्यांची प्राथमिक जबाबदारी होती. केजरीवाल यांच्या प्रतिभाभजनात नायब राज्यपाल यशस्वी झाले. देशातील प्रत्येक राज्यात डबल इंजिनचे सरकार स्थापन करणे हेच भाजपचे लक्ष्य आहे. हिंदुत्ववादी विचारसरणीला बळ देण्यासाठी त्यांना अशी व्यवस्था अपेक्षित आहे ज्यात राज्य सरकार केंद्र सरकारच्या तालावर नाचतील. त्यांना एखाद्या राज्यात निवडणुका जिंकता आल्या नाहीत आणि सत्तास्थापनेसाठी थोडेच आमदार कमी पडत असतील, तर भाजप सर्वांत आधी विरोधी पक्षातील आमदारांना विकत घेण्याचा प्रयत्न करतो. त्यांनी गोव्यात दोनदा आणि कर्नाटकात एकदा असे प्रयोग केले आहेत. अशी फूट पाडणे जिथे शक्य नसते, तिथे राज्यपाल किंवा लेफ्टनंट गव्हर्नर नेमले जातात आणि त्यांच्या माध्यमातून सरकार निष्प्रभ केले जाते. सध्या तमिळनाडू हा प्रयोग सुरू आहे. पश्चिम बंगालमध्येही ममता बॅनर्जींना अशाच प्रकारे हुसकावून लावण्याचे प्रयत्न केले जात आहेत. पण या दोन्ही राज्यांत भाजपला आपले मनसुबे साध्य करणे अधिकाधिक कठीण होऊ लागले आहे. पण या साऱ्यात प्रशासनाची पूर्णच वासलात लागली आहे आणि त्याचे परिणाम सामान्यांना सहन करावे लागत आहेत.

दिल्लीवासिय हे नक्कीच जाणून आहेत. डबल इंजिन असते, तर आपले आयुष्य अधिक आनंददायी झाले असते, हे त्यांनी ओळखले आहे. शिवाय भ्रष्टाचारमुक्तीच्या मुद्द्यावर निवडून आलेल्या केजरीवाल यांचा लोभ वाढत गेला. दिल्लीकरांना जेव्हा केजरीवालांच्या निवासस्थानी बसविण्यात आलेल्या जकुझीची माहिती पुरविण्यात आली, तेव्हा त्यांचा साधेपणाच्या बुरख्यामामो दडलेला विलासी चेहरा समोर आला.

केवळ दिल्लीतील मतदारच नव्हेत, तर केजरीवाल यांचे जुने गुरू अण्णा हजारे यांनीही आपल्या या जुन्या आणि तत्त्वापासून दूर गेलेल्या शिष्याच्या पराजायाविषयी आनंद व्यक्त केला. २०११ साली ज्या भ्रष्टाचारविरोधी मोहिमेतून केजरीवाल पुढे आले होते, त्या मोहिमेचे नेतृत्व हजारे यांनी केले होते. त्यावेळी ते देश- विदेशांत बातव्यामध्ये झळकले होते. केजरीवाल यांनी

आपल्याप्रमाणेच कायम कार्यकर्त्यांच्या भूमिकेत राहावे आणि भ्रष्टाचारविरोधी मोहीम सुरू ठेवावी, अशी हजारे यांची अपेक्षा होती. पण केजरीवाल यांच्या योजना वेगळ्या होत्या. त्यांना भारताचे पंतप्रधान होण्याची स्वप्ने पडू लागली होती. त्यांनी एवढी घाई केली नसती, तर ते कदाचित तिथवर पोहोचूही शकले असते. मात्र इतर अनेकांप्रमाणेच त्यांचीही घसरण होत गेली. कदाचित त्यांच्यात तेवढी उत्तम राजकीय जाण नव्हती. राजकीय क्षेत्रात काश्चाचेही पक्के आडाखे बांधणे शक्य नसते. अरविंद केजरीवाल भविष्यात कदाचित पुन्हा पुढे येतील. आता ते स्वतःच्याच जखमांवर फुंकर घालत असतील. सध्या तरी त्यांनी स्वतःच्या चुकांविषयी आत्मपरीक्षण करणेच उत्तम. जेव्हा संयम आणि विनम्रतेची अधिक आवश्यकता होती, तेव्हा त्यांनी आपल्या महत्त्वाकांक्षा पूर्ण करण्याची घाई केली.

त्यांच्यावर झालेल्या एका आरोपाविषयी मात्र मी साशंक आहे. तो म्हणजे त्यांनी कथित मद्य घोटाळ्यातून संपती मिळवली. घोटाळा झाला, याविषयी मला काहीच शंका नाही, पण मला आतून असे वाटते की आपला पक्ष चालविण्यासाठी पैशांची गरज होती. प्रत्येक राजकीय पक्षाची ती गरज असतेच. भाजपने जरी आपल्या पक्षाला पैशांची गरज नसल्याचे

दाखविले, तरी त्यावर कोणीही विस्वास ठेवणार नाही. माज्या छोट्याशा राज्यात- गोव्यात- भ्रष्टाचाराची समस्या कधीही नव्हती, पण आता तिथेही हे भूत भेडसावू लागले आहे. राज्याचे सुकाणू जेव्हा मनोहरी परंदकर यांच्या

हाती होते, तेव्हा त्यांनी अशा गैरव्यवहारांवर वचक ठेवला होता. आता नियंत्रण सुटलेले आहे. सर्वोच्च न्यायालयाने निवडणूक रोख्यांमधून गुप्तपणे निधी उभारण्यास मनाई केल्यामुळेही असेल कदाचित!

केजरीवाल सरकारच्या दिल्लीतील कारकिर्दीची सुरुवात आशादायक होती. कोणत्याही निवडून आलेल्या सरकारने ज्या दोन क्षेत्रांकडे लक्ष दिले पाहिजे, त्या क्षेत्रांना प्राधान्य देण्यास सुरुवात झाली होती- ती दोन क्षेत्रे म्हणजे शिक्षण आणि आरोग्य. राज्यात असे वा केद्रात काँग्रेसने कधीही या क्षेत्रांकडे तेवढे लक्ष दिले नाही, जेवढे बंगाल किंवा केरळमधील डाव्या पक्षांच्या सरकारांनी देण्याचा प्रयत्न केला.

दिल्लीत मात्र आपचे उपमुख्यमंत्री मनीष सिसोदिया आणि त्यांच्या साथीला असलेल्या अतिशयी सिंग या नेत्यांनी सरकारी शाळांमध्ये क्रांतिकारक बदल घडवून आणले. आपने प्रत्येक विभागात दवाखाने सुरू करून आरोग्यसेवाही उपलब्ध करून दिली. त्यामुळे वंचितांना आणि सर्वसामान्यांना मोठा फायदा झाला.

आपला पक्ष हा देशभक्तांचा पक्ष आहे, असा भाजपचा दावा आहे. त्यांनी आपने बसवलेली आरोग्य आणि शिक्षण क्षेत्राची घडी विस्कटणार नाही, याची काळजी घेतली पाहिजे. ही व्यवस्था त्यांच्या विरोधकांच्या पुढाकारातून निर्माण झाली असली, तरीही ती लोकाभिमुख आहे आणि तिला संस्थात्मक स्वरूप देणे गरजेचे आहे. चीन आपल्या एक पाऊल पुढे आहे, कारण त्यांनी शिक्षणाला प्रथम प्राधान्य दिले. त्या देशातील कर्मचाऱ्यांची उत्पादकता वेगाने वाढली कारण, तेथील प्रत्येक स्त्री-पुरुष शिकलेले होते. आपल्याला अजूनही बराच लांबचा पल्ला गाठावा लागणार आहे.

काँग्रेसच्या एका ज्येष्ठ नेत्याच्या निवासस्थानी गेल्या आठवड्यामध्ये दुपारी स्नेहभोजनाचा कार्यक्रम आयोजित केला होता. हे काँग्रेसचे जुनेजणते नेते असल्यामुळे त्यांचे जुने सहकारीही या कार्यक्रमाला सहभागी झाले होते. जेवणानंतर अनौपचारिक गप्पांची मेफल रंगली. काँग्रेसच्या नव्या कार्यालयाचा विषय निघाला तेव्हा, ही चर्चा काँग्रेसच्या एआयसीसीच्या कारभारकडे वळली. मेफलीकडे नेतृत्व करणाऱ्यांमध्ये माजी राष्ट्रीय महासचिव, माजी मंत्री, राज्यसभेतील माजी खासदार असे अनुभवी लोक होते. त्यांनी सोनिया गांधींच्या नेतृत्वाखालील काँग्रेसचा कारभार पाहिला होता. पूर्वी काँग्रेसमध्ये तीनस्तरीय रचना होती. पहिल्या स्तरात काँग्रेसच्या मुख्यालयातील पदाधिकारी असत. अकबर रोडवरील मुख्यालयात कोणी ना कोणी उपस्थित असे. मोतिलाल व्हेरा, अंबिका सोनी, अहमद पटेल राज्या-राज्यांतील कार्यकर्त्यांना भेटत असत. महासचिवापैकी कोणी तरी हजार असे. अहमद पटेलोंची दारे सगळ्यांसाठी खुली असत. दुसऱ्या स्तरात १५-१६ नेते असत. त्यामध्ये मुख्यत्वे महासचिव-प्रभारी, इतर महत्त्वाचे नेते असत. पहिल्या स्तरातून तक्रारी, माहिती दुसऱ्या स्तरात जात असे. तिथे चाळणी लावून ती अखेरच्या तिसऱ्या स्तरात जात असे. हा स्तर नियंत्रणक्रियेचा असे. इथे सोनिया गांधी, मनमोहन सिंग, प्रणव मुखर्जी, पी. चिदंबरम असे बरिष्ठ नेते असत. कुठलाही संघटनात्मक निर्णय सोनिया गांधींच्या वृत्तीतील सदस्यांच्या स्तरावर होत असे. आताच्या काँग्रेसमध्ये हे तीन स्तर गायब झालेले आहेत. निर्णय कोण घेतो हेच कार्यकर्त्यांना कळत नाही. ते मुख्यालयात येतात पण, त्यांना कोणी भेटत नाही. कारण, मुख्यालयात कोणी असतच नाही. मुख्यालय रिकामे पडलेले

असते. संपूर्ण एआयसीसीचे वर्क फ्रॉम होम चालले आहे. महासचिव, प्रभारी सगळेच घरात बसून काम करतात. मग, कार्यकर्त्यांनी भेटायचे तरी कोणाला? पूर्वी अशोक गहलोत वगैरे नेते संघटना महासचिव होते किंवा अहमद पटेल सोनिया गांधींचे राजकीय सल्लागार होते. हे नेते कधी काँग्रेसच्या केंद्रीय नेत्यांबरोबर काममध्ये बसून फिरत नसत. ते संघटनेचं काम करत. आताचे महासचिव राहुल गांधींच्या कारभारून फिरण्याशिवाय काहीच करत नाहीत, असं या ज्येष्ठ नेत्यांचं म्हणणं होतं. हे महाशय म्हणजे के. सी. वेणुगोपाल. त्यांच्या कार्यपद्धतीबाबत गेले अनेक महिने चर्चा होत आहे. संघटनात्मक फेरबदलामध्ये त्यांचं काय होईल हे दिसलेच.

महाकुंभमधील बंडलबाजी केंद्रीय अर्थमंत्री निर्मला सीतारामन यांनी लोकसभेत अर्थसंकल्पीय भाषणाची सुरुवात करण्याआधीच समाजवादी पक्षाचे प्रमुख अखिलेश यादव यांनी महाकुंभ मेळव्यामध्ये चेन्नारचेगरीमध्ये झालेल्या मृतांचा खरा आकडा जाहीर करण्याची मागणी केली होती. राज्यसभेत तर मल्लिकार्जुन खरंगेंनी मृतांचा आकडा हजारोंमध्ये असल्याचा दावा केला होता. हा मुद्दा मांडण्याचं कारण असं की, उत्तर प्रदेशमधील योगी आदित्यनाथ यांचं सरकार मेळ्यात सहभागी झालेल्या भक्तांचा कोटी-कोटींचा आकडा देत आहे. खरोखरच कोटींच्या संख्येने प्रयागराजला एकावेळी भक्त हजर असतील तर चेन्नारचेगरीमधील मृतांच्या आकड्याबाबत सखोल चौकशी करण्याची गरज निर्माण होते. एकाच दिवशी एकाच वेळी कोट्यवधी भक्त गंगाकिनारी प्रयागराजला उपस्थित असणं अशक्य आहे. तरीही भक्तांच्या सहभागाबाबत योगी सरकार भलतेसलते आकडे का देत आहे

काँग्रेसमध्ये "वर्क फ्रॉम होम"

हे समजू शकत नाही. मौनी अमावास्येला आठ कोटी, मकर संक्रांत व वसंत पंचमीला अनुक्रमे साडेतीन कोटी व अडीच कोटी भक्तांनी गंगेच्या पाण्यात डुबकी मारली असा दावा करण्यात आला आहे. पूर्ण महाकुंभ मेळय़ाला एकूण ४५-५० कोटी भक्त भेट देतील असा योगी सरकारचा दावा आहे. महाकुंभ मेळा ४५ दिवसांचा आहे. योगी सरकारचा दावा खरा ठरला तर प्रतिदिन किमान एक कोटी भक्त प्रयागराजमध्ये असले पाहिजेत. इतक्या प्रचंड संख्येने भक्तांना सामावून घेण्याची प्रयागराजसारख्या छोट्या शहराची क्षमता तरी आहे का, हा प्रश्न योगी सरकारला का पडला नसावा हे आश्चर्यच आहे! केंद्रीय रेल्वे मंत्रालयाने जाहीर केलेल्या आकड्यानुसार मौनी अमावास्येच्या दिवशी प्रयागराज जिल्ह्यामध्ये ३६० रेल्वेगाड्या आल्या, त्यात १९० विशेष रेल्वेगाड्यांचाही समावेश होता. या रेल्वेगाड्यांतून १० लाख भक्त प्रयागराजमध्ये उतरले. मौनी अमावस्या हा विशेष दिवस होता. त्या दिवशी भक्तांची संख्या जास्तीत जास्त असेल असे मानता येईल. इतर दिवशी भक्तांची संख्या कदाचित कमी असू शकते. रेल्वेशिवाय, रस्तेमागाने व विमानानेही भक्त प्रयागराजमध्ये आले. १३ फेब्रुवारी रोजी प्रयागराज विमानतळावर सर्वाधिक ९६ विमानं उतरली, त्यामधून एकूण १६ हजार प्रवासी उतरले. म्हणजे विमानाने येणाऱ्या प्रवाशांची संख्या अत्यल्प आहे. समजा रस्त्याच्या मार्गाने रेल्वेप्रवाशांइतकेच प्रवासी प्रयागराजला आले असं गृहीत धरलं तरी प्रतिदिन प्रयागराजमध्ये येणाऱ्यांची संख्या जास्तीत जास्त २० लाख असू शकते. हा आकडा प्रतिदिन अपेक्षित एक कोटीपेक्षा किती तरी कमी आहे. महाकुंभला ३५ दिवस झाले आहेत. योगी सरकारचा दावा खरा मानला तर ३५ कोटी भक्त प्रयागराजला येऊन गेले. पण, रेल्वे, रस्ते, विमान अशा सर्व मार्गांनी प्रतिदिन प्रयागराजला येणाऱ्यांची संख्या २० लाखपेक्षा जास्त असू शकत नाही. म्हणजे आतापर्यंत जास्तीत जास्त सात कोटी भक्त येऊन गेले असू शकतात. हा आकडा चुकीचा आहे असं कोणी म्हणत असले तर ९० लाख भक्त रस्ते मागाने एकाच दिवशी आले का, हा प्रश्न निर्माण होतो. रस्त्यांची क्षमता, लांबलचक रांगा आणि गंदी पाहता खरेतर १० लाख भक्तेदेखील प्रतिदिन रस्तेमागाने येऊ शकत नाहीत. आता लक्षात घेता येईल की, योगी सरकारच्या दाव्यापेक्षा

कमी भक्त प्रतिदिन प्रयागराजला आले होते, तरीही चेन्नारचेगरी झाली व काही भक्तांना प्राण गमावावे लागले. खरेखरच प्रतिदिन एक कोटी भक्त आले असते तर इथल्या यंत्रणेची काय अवस्था झाली असती याचा विचार करता येऊ शकतो. महाकुंभ मेळ्यात येणाऱ्या भक्तांबाबत आकडे फुगवून स्वतःची छाती फुगवण्याचा योगी सरकारचा प्रयत्न किती लाजिरवाणा असू शकतो, याचं प्रत्यंतर देशाने घेतलं आहे. योगी सरकारची ही बंडलबाजी केंद्र सरकारच्या आकड्यांतूनच स्पष्ट होते. हलवा समारंभाचा फोटोच नाही?

दरवर्षी केंद्रीय अर्थसंकल्प सादर होण्यापूर्वी नॉर्थ ब्लॉकमधील अर्थ मंत्रालयामध्ये हलवा समारंभ होतो. त्याचं गेल्या वर्षीपर्यंत कौतुक होत असे. पण, गेल्या वर्षी राहुल गांधींनी या हलव्या समारंभावर हल्लाबोल केल्यामुळे यावर्षी हलवा समारंभाला केंद्र सरकारनं प्रसिद्धीच दिली नाही. या समारंभाची छायाचित्रं कुठं प्रसिद्ध झालेलीही दिसली नाहीत, असा उल्लेख लोकसभेत राहुल गांधींनी भाषणात केला. केंद्रीय प्रशासनामध्ये ओबीसी फारसे नाहीत. अर्थसंकल्पही उच्चवर्गीय तयार करतात. अर्थसंकल्प तयार करणारे अधिकारी अर्थमंत्र्यांबरोबर हलवा खातात. त्यांची छायाचित्रं प्रसिद्ध होतात. या छायाचित्रांमध्ये कोण ओबीसी अधिकारी आहे सांगा, असा प्रश्न राहुल गांधींनी केला होता. या प्रश्नाचा केंद्र सरकारने धसका घेतला की काय कोण जाणे. यावर्षी हलवा समारंभ गुप्तचूच आटोपून टाकला असं राहुल गांधींचं म्हणणं होतं. दरवर्षीप्रमाणे यावर्षीही हलवा समारंभ झाला पण, त्याला फारशी प्रसिद्धी दिली गेली नसावी असं दिसतयं.

राहुल गांधींनी स्टायल बदलली?

राष्ट्रपतींच्या अभिभाषणावरील चर्चेमध्ये

राहुल गांधींच्या भाषणाने अनेक प्रभावित

झालेले पाहायला मिळाले. गेल्या वेळी राहुल

गांधींनी हिंदीतून भाषण केलं होतं. द्रोणाचार्य

आणि एकलव्याची कथा सांगितली होती. राहुल

गांधींच्या कथाकथनाची भाजपच्या सदस्यांनी

टिंगल केला होता. राहुल गांधींची हिंदी प्रवाही

नाही, त्यांच्याकडे पुरेसा शब्दसंचय नाही, त्यांना

नीट भाषण देता येत नाही. त्यांच्याकडे लोकांना

आकृष्ट करेल अशी ओघवती शैली नाही. चांगला

काव्य होण्याची कौशल्यं त्यांच्याकडं नाहीत, असे

त्यांचे मुद्दे होते.

शंभर वर्षांचे शब्दयुद्ध...

'न्यू यॉर्क' मासिकाचा शंभर वर्षांपूर्वी फेब्रुवारी महिन्यात पहिला अंक निघाला. या आठवड्यात १७ ते २५ फेब्रुवारी असा पंधरा दिवसांचा जोडअंक हा 'न्यू यॉर्क'ने शताब्दी अंक काढला असून १७६ पानांचा हा विशेषांक दोन जर्केट्ससह एका मुखपृष्ठाचा एवज देणारा आहे. याच साप्ताहिकात जिल लंपोर या गेली दोन दशके अवाचीन अमेरिकी इतिहासाचा धांडोळा घेणाऱ्या पत्रकार लेखिकेने 'न्यू यॉर्क'च्या शैली-शताब्दीवर भरभरून संदर्भपट उभारलाय... तो उभारताना शंभर वर्षांपूर्वी संपादक हेरॉल्ड वॉलेस रॉस यांनी लिहिण्यासाठी घालून दिलेल्या नियमांना मोडत असल्याची तपशिलात नोंद करीत! हेरॉल्ड रॉस यांनी आपल्या लेखक आणि उपसंपादकांना सक्त ताकीद दिली होती की, लेखक ही सतत लेखनकामाटी करणाऱ्यांव्यतिरिक्तच्या जगासाठी कंटाळावणी जमात असल्याने कुणीही लेखकांविषयी लिहू नका. जे लेखकांविषयी, तेच संपादकांबाबतही तंतोतंत खरे असल्याने त्याच्या नावाचाही उल्लेख कुठे येऊ देऊ नका. तर पुढचे काही तप चाललेल्या आणि त्यानुसार घडलेल्या या नियमकालिकांने फक्त अमेरिकेतील एका शहराशी संबंधित पत्रकारिता आणि साहित्यसेवा केली नाही; तर सरधोपटता वजा करणाऱ्या लिखाणाची चव काय असते याची दीक्षा जगाला दिली. या दशकांगणिक विस्तारत जाणाऱ्या शब्दयुद्धाचा आलेख जिल लंपोर यांनी प्रत्येक दशकावर छाप पाडणाऱ्या या साप्ताहिकाचे संचितमासले उपलब्ध करून देत मांडलाय.

रॉस यांच्या नियमांना बगल देत फक्त 'न्यू यॉर्क'मधील लेखकांना आणि त्यांच्या संपादकांच्या अ-कंटाळावण्या कायाचा सतत उल्लेख त्या करतात. ताच्या अंकांत विद्यमान (पाचवे) संपादक डेव्हिड रेम्निंक यांनीदेखील द टॉक ऑफ द टाऊन या साप्ताहिक स्तंभात आधीच्या हेरॉल्ड रॉस, क्लियम शॉन, रॉबर्ट गॉटलीब, टीना ब्राऊन आदींच्या संपादकीय कार्यकाळाची चर्चा केली आहे. २१ फेब्रुवारी १९२५ च्या २५ सेंट्सना उपलब्ध झालेल्या पहिल्या अंकाच्या प्रतीच विकल्या गेल्या नाहीत. रॉस आणि त्यांची पत्नी जेन ग्रान्ट यांच्या कल्पनेतून हे साप्ताहिक काढण्यात आले. तिरकस अंगाचा विनोद आणि शहराची माहिती पुरणपार साप्ताहिक काढून ते लोकप्रिय करण्याचा त्यांचा इरादा पहिल्याच मासिकानंतर धुळीस मिळाला. पहिल्या काही वर्षांपासूनच पीटर अर्नो यांची मुखपृष्ठे आणि विनोदी, सामाजिक संशोधनयुक्त लेखन यांनी 'न्यू यॉर्करला वाचक मिळू लागला. १९२७ पासून ई. बी. व्हाइट यांचा संपादकीय विभागात समावेश झाला आणि पुढे त्यांच्या पत्नी बनलेल्या संपादिका कॅथरिन व्हाइट यांनी 'न्यू यॉर्कर'मध्ये नव्या लेखकांना, कवींना लिहिते केले.

त्या नवख्या लेखकांची नावे होती क्लादिमीर नोबोकोव्ह, जॉन ओहारा, मॅरी मेकार्थी, जॉन चीवर, जॉन अपडाईक... आणखीही भरपूर नावावलेल्या लेखकांनी यात कथा लिहिल्या. पुढली काही दशके हे लेखक पुस्तकांद्वारे जगभर गाजत होते आणि त्यासह 'न्यू यॉर्कर'मधील लेख/ कथा। कवितांनीदेखील लोकप्रिय ठरत होते. 'न्यू यॉर्कर' जन्मले त्याआधी अमेरिकेतील सर्वात जुने हार्पर्स (१८५०), लाइफ (१८८३), कॉस्मोपोलिटन (१८८६), व्होग (१८९२), द वाइड वर्ल्ड (१८९८), व्हॅनिटी फेअर (१९१३), एस्क्वायर (१९३३) ही समाजाची चावी पकडणारी मासिके होतीच. पण वाचकप्रिय अथवा खपाची मासिके म्हणून त्यांचा बोलबालाच नव्हता.

सुरेश धस-धनंजय मुंडेंच्या भेटीवर मुख्यमंत्री फडणवीसांचं मोठं विधान

■बीड : बीड जिल्ह्यातील मस्साजोग गावचे सरपंच संतोष देशमुख यांची काही दिवसांपूर्वी हत्या करण्यात आल्याची धक्कादायक घटना घडली. या प्रकरणाचा भाजपाचे आमदार सुरेश धस यांच्यासह अजून काही नेत्यांनी आवाज उठवला. यानंतर या घटनेतील आरोपींना पोलिसांनी अटक केलं. तसेच या संपूर्ण प्रकरणाची चौकशी तीन यंत्रणांच्या माध्यमातून सुरु आहे. दरम्यान, खंडणी प्रकरणातील आरोपी वाल्मिक कराडचे आणि मंत्री धनंजय मुंडे यांचे जवळचे संबंध असल्याचा आरोप विरोधकांनी केला होता. यावरून भाजपाचे नेते सुरेश धस यांनीही अनेकदा टीका केली. पण काही दिवसांपूर्वी सुरेश धस यांनी धनंजय मुंडे यांची त्यांच्या निवासस्थानी जाऊन भेट घेतल्याची माहिती समोर आल्यामुळे चांगलंच

राजकारण तापलं आहे.

यावरून राजकीय वतुळातून वेगवेगळ्या प्रतिक्रिया समोर आल्या आहेत. यानंतर स्वतः सुरेश धस यांनी या भेटीबद्दल स्पष्टीकरणही दिलं. सुरेश धस यांनी धनंजय

मुंडे यांची भेट घेतल्याचे मान्य करत आपण त्यांच्या डोळ्याच्या शस्त्रक्रियेनंतर तब्येतीची विचारपूस करण्यासाठी भेटल्याचं सांगितलं. दरम्यान, सुरेश धस आणि धनंजय मुंडे यांच्या भेटीवर आता राज्याचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी देखील प्रतिक्रिया दिली आहे. कोण कोणाला भेटलं? यावर राजकारण होत असेल तर लोकशाहीमध्ये ते योग्य नाही, असं देवेंद्र फडणवीसांनी म्हटलं आहे.

देवेंद्र फडणवीस काय म्हणाले?

कोण कोणाला भेटलं यावर राजकारण होत असेल तर लोकशाहीमध्ये ते योग्य नाही. लोकशाहीमध्ये

संवाद सुरु राहिला पाहिजे. तसेच सुरेश धस यांनी मस्साजोगच्या प्रकरणात खंबीर भूमिका घेतलेली आहे. त्यांची भूमिका सर्वांनी पाहिली आहे. अशा प्रकारे खंबीर भूमिका घेत असताना कोणाशी संवाद तोडून टाकायचा असं करण्याची आवश्यकता नाही. कारण धनंजय मुंडे हे देखील राज्याचे मंत्री आहेत. मग एखादा आमदार एखाद्या मंत्र्यांना भेटला तर कोणताही फरक पडत नाही. तसेच सुरेश धस यांनी देखील सांगितलं आहे की धनंजय मुंडेची भेट घेतली असली तरी कोणत्याही परिस्थितीत संतोष देशमुख यांच्या मारेकऱ्यांना शिक्षा झाली पाहिजे हाच हेतू समोर ठेवून काम करत आहेत. पण काही लोकांना असं वाटतं की सुरेश धस पुढाकार का घेत आहेत? यावरून त्यांच्या पोटात दुखतयह, असं देवेंद्र फडणवीस यांनी म्हटलं आहे.

योग्यवेळी पदार्फाश करणार : सुरेश धस

दोन गोष्टी एकत्र केल्या गेल्या. त्यामध्ये एक म्हणजे चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी आमच्या दोघांची लावलेली बैठक आणि मी धनंजय मुंडे यांच्या निवासस्थानी त्यांना भेटायला गेलो. या दोन्ही गोष्टी एकत्र झाल्या. चंद्रशेखर बावनकुळे यांची त्याबाबतीमधील प्रतिक्रिया झाली. त्यानंतर धनंजय मुंडेना मी भेटल्याचंही टिक्कीवर आलं किंवा ते लीक करण्यात आलं. याबाबत माझं असं मत आहे की याबाबत कोणीतरी व्यवस्थित माज्याविरोधात षडयंत्र रचतयं. हे षडयंत्र कोण रचतयं हे देखील मला माहिती आहे. ही गोष्ट मी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या कानावर घालणार आहे. तसेच हे जे कोण षडयंत्र रचतयं त्याचा पदार्फाश मी योग्यवेळी करणार आहे, असं सुरेश धस यांनी म्हटलं होतं.

सोन्याने मढवलेली तलवार, मुकुट अन्... जयललिता यांचे ६ पेट्यांमध्ये मरलेले २४ कोटींचे दागिने तमिळनाडू सरकारकडे सुपूर्द

■तमिळनाडू : तमिळनाडूच्या माजी मुख्यमंत्री जे. जयललिता यांची २४ कोटी रुपयांची जंगम मालमत्ता तमिळनाडू सरकारला सोपवण्यात आली आहे. जयललिता यांच्या यंपत्तीमध्ये त्यांच्या सोन्याच्या दागिन्यांचा देखील समावेश असून शनिवारी बेंगळूरूमधील एका विशेष न्यायालयाने ते तमिळनाडू सरकारकडे सुपूर्द केले आहेत.

न्यायालयाने जयललिता यांच्या जप्त केलेली मालमत्ता तमिळनाडू सरकारला सोपवण्याचे निर्देश दिल्यानंतर शुक्रवार- र हस्तांतरणाची प्रक्रिया सुरू करण्यात आली. सहा बंद पेट्यांमधील हे दागिने व्यवस्थित

पोहोचवण्यासाठी सशस्त्र पोलिसांच्या तुकडीला जबाबदारी सोपवण्यात आली होती. माजी मुख्यमंत्री जयललिता यांच्या मृत्यूला आठ वर्षांपेक्षा जास्त काळावधी उलटून गेल्यानंतर हे दागिने सरकारला सोपवण्यात आले आहेत. एसपी दर्जाच्या अधिकाऱ्याच्या नेतृत्वाखालील या ताप्त्यातील सहा वाहनांमध्ये ४० पोलिस कर्मचारी होते आणि

सोने असलेला ट्रक मध्यभागी सुरक्षितपणे ठेवण्यात आला होता.

नेमके दागिने काय होते?

जयललिता यांच्या दागिन्यांमध्ये सोन्याचा मुलामा दिलेली तलवार, एक मुकुट, ताट, कंबर पट्टा आणि जयललिता यांच्यासारखी दिसणारी मूर्ती, तसेच सोन्याचे घड्याळे, पेन, बांगड्या आणि कानातले यांचा समावेश होता. तसेच काही दागिने हे हिन्यांनी मढवलेले होते. या वस्तू यासह चांदीच्या वस्तू आणि जमिनीची कागदपत्रे जयललिता यांच्या चेन्नईतील पोएस गाडनं येथील निवासस्थानातून जप्त करण्यात आल्या होत्या आणि

२००४ मध्ये बेंगळूरूला आणण्यात आल्या होत्या. त्यानंतर जयललिता आणि त्यांचे सहकारी शशिकला नटराजन, व्हीएन सुधाकरन आणि जे इलावरससी यांच्या विरोधातील बेहिशेबी मालमत्ता जमवल्याच्या प्रकरणाच्या सुनावणीसाठी बेंगळूरूमध्ये विशेष न्यायालयाची स्थापना करण्यात आली होती.

विशेष न्यायाधीश जॉन मायकल डी'कुन्हा यांनी २००४ मध्ये सर्वच चार आरोपींना दोषी ठरवत त्यांना चार वर्षांच्या कारावासाची शिक्षा सुनावली होती. जयललिता यांना १०० कोटींचा दंड ठोठावण्यात आला होता तर इतरांना प्रत्येकी १० कोटींचा दंड सुनावण्यात आला होता.

पोलिसांचा डीजीपी की आमीर्चा जनरल कोण जास्त शक्तीशाली? कोणाचा किती पगार?

■नाशिक : चित्रपट आणि टीव्ही मालिकांमधून आमी जनरल आणि राज्याचे पोलीस महासंचालक (डीजीपी) अनेकांनी पाहिले आहेत. त्यांच्या वदीतील रुबाव, त्यांचे व्यक्तीमत्व त्याची भुरळ अनेकांना पडते. हे दोघे आपल्या क्षेत्रातील सर्वोच्च पदाधिकारी आहेत. या दोघांवर देशाच्या सुरक्षेची जबाबदारी असते. एक अंतर्गत सुरक्षा पाहत असतो तर दुसरा बाहेरील सुरक्षा पाहत असतो.आमी जनरल आणि राज्याचे पोलीस महासंचालक यांच्या दोघांची तुलना केल्यावर सर्वाधिक पॉवर कोणाकडे आहे, त्याची माहिती तुम्हाला करून देणार आहोत.

कोणावर काय जबाबदारी

भारतीय लष्करातील जनरल आणि राज्याचे पोलीस महासंचालक दोघे आपल्या क्षेत्रातील सर्वोच्च अधिकारी आहे. दोघांना मिळालेले अधिकारी, जबाबदारी आणि प्रभाव वेगवेगळे आहेत. लष्कराचे जनरल राष्ट्रीय सुरक्षेसाठी जबाबदार असतात. ते थेट संरक्षण मंत्रालय आणि

राष्ट्रपतींना आपला अहवाल देतात. युद्ध आणि सीमांच्या सुरक्षेमध्ये त्यांची शक्ती निर्णायक असते. तर डीजीपी हे राज्याची अंतर्गत कायदा व व्यवस्था राखण्यासाठी जबाबदार असतात. ते राज्य सरकारला आपला अहवाल देतात. अधिकारांचा विचार केला तर भारतीय लष्करातील जनरल यांना डीजीपीपेक्षा अधिक शक्ती आहे. कारण त्यांचे पद देशाचे सार्वभौमत्व आणि राष्ट्रीय संरक्षणाशी संबंधित आहे. डीजीपी हे कोणत्याही एका राज्यातील पोलिसांचे सर्वोच्च पद आहे. ते राज्याचे गृह सचिव आणि राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांना

अहवाल देतात.

कोणाचा किती पगार

लष्करातील जनरल आणि डीजीपीच्या पगाराचा विचार केल्यावर जनरल यांचा पगार जास्त आहे. भारतीय लष्कराच्या जनरलचा पगार दरमहा 2,50,000 रुपयांपर्यंत आहे. तसेच त्यांना इतर भत्ते देखील मिळत असतात. त्यांना सरकारी निवास, वाहने, सुरक्षा, वैद्यकीय, कॅन्टीनची सुविधा, उच्चस्तरीय पेन्शन मिळते. पोलिसांच्या डीजीपीचा पगार 2,25,000 रुपयांपर्यंत आहे. त्यांना सरकारी बंगला, वाहन, सुरक्षा, मेडिकल, डीए (महागाई भत्ता), पेन्शनही दिले जाते.

महिलांच्या पायाचे फोटो जमविण्याचा तरुणाचा छंद, पोलिसांनी अटक करताच समोर आले भयंकर कृत्य

■उत्तर प्रदेश : पोलिसांसमोर रोज नव्या प्रकारचे गुन्हे येत असतात. माथेफिरू आरोपींनी केलेल्या गुन्हांची उकल करत असताना पोलिसांसह समाजाचेही डोके चक्रावून जाते. उत्तर प्रदेश पोलीस सध्या अशाच एका गुन्हाचा छडा लावत आहेत. पोलिसांनी एका २५ वर्षीय आरोपीला अटक केली आहे. या आरोपीला महिलांच्या पायाचे फोटो काढून ते जमविण्याचा छंद होता. कधी चोरून, कधी जवळीक साधून तर कधी कधी महिलांना पैसे देऊन आरोपी महिलांचे फोटो गोळा करत होता. हाथरस येथील एका महिलेने १ फेब्रुवारी

सायबर पोलिसांकडे तक्रार दाखल केल्यानंतर पोलिसांनी दीपक शर्मा नावाच्या आरोपीला ताब्यात घेतले. सोशल मीडियावरून ओळख करून या तरुणाने महिलेकडे पायाचा फोटो मागितला होता.

महिलेची तक्रार प्राप्त झाल्यानंतर पोलिसांनी तांत्रिक तपासाच्या आधारावर मुळचा अलीगड येथे राहणाऱ्या दीपक

शर्माला हाथरस येथून ताब्यात घेतले. चौकशीदरम्यान दीपक शर्माने गुन्हा तर कबूल केलाच, त्याशिवाय त्याला पायांचे फोटो घेण्याचा छंद असल्याचे सांगितले. सोशल मीडियावरून महिलांशी मैत्री करून नंतर आरोपी महिलांचा पायाचे फोटो मागायचा. जर एखाद्या महिलेने त्यास नकार दिला तर तो धमकीही द्यायचा, असे पोलिसांनी सांगितले आहे.

फोन तपासल्यानंतर धक्कादायक खुलासा
पोलिसांनी जेव्हा आरोपीचा

फोन तपासला तेव्हा त्यात १००० हून अधिक पायाचे फोटो आढळून आले. तक्रारदार महिलेने पोलिसांना सांगितले होते की, आरोपीने स्नॅपचॅटवरून महिलेला ऑक्टोबर २०२४ मध्ये फ्रेंड रिक्वेस्ट पाठवली. हाथरसचे पोलीस अधीक्षक चिरंजीव नाथ सिन्हा यांनी टाईम्स ऑफ इंडियाला माहिती देताना सांगितले की, महिलेने आरोपीची फ्रेंड रिक्वेस्ट स्वीकारल्यानंतर सुरुवातीला तो अशाच गप्पा मारायला लागला. पण त्यानंतर त्याने हळूहळू रंग दाखविण्यास सुरुवात केली. काही काळाने तो तिच्या पायाचे फोटो मागू लागला. जेव्हा

महिलेने यासाठी नकार दिला, तेव्हा आरोपीने तिला पैसे देण्याचे आभिष दाखवले. पण यासाठीही महिलेने नकार देताच, आरोपीने महिलेला जीवे मारण्याची धमकी दिली.

पोलिसांनी आरोपी दीपक शर्मावर आयटी कायद्याच्या कलम ६६ डी आणि भारतीय न्याय संहिता कायद्याच्या कलम ३५१ (४) अंतर्गत गुन्हा दाखल केला आहे. पोलीस अधीक्षक सिन्हा म्हणाले की, माज्या कारकिर्दीत मी अशा प्रकारचा गुन्हा कधीही ऐकला किंवा पाहिला नव्हता. आरोपीला सध्या पोलीस कोठडी देण्यात आली आहे.

'पूजेने काही फरक पडला नाही', महिलेने मांत्रिकाविरोधात ग्राहक मंचाकडे केली तक्रार

■नाशिक : एखाद्या

ग्राहकाला फसवला, लुटलं की आपण ग्राहक मंचाकडे दाद मागतो. पण नाशकात ग्राहक मंचात एक वेगळीच तक्रार आली. मांत्रिकांने करणी बाधा उतरवतो असं सांगितलं, मात्र बाधा गेली नाही अशी तक्रार एका महिलेने केली आहे. विशेष म्हणजे या अंधश्रद्धेची ग्राहक मंचाने दखल घेत मांत्रिकाला दंड ठोठावला आहे. या प्रकाराने सगळेच अर्बावत झाले आहेत.

नाशकातील एका प्रकाराने सगळ्यांनाच बुचकळ्यात टाकलं आहे. घरात सातत्याने आजारपण, परिस्थिती बिकट उपचार करूनही उपयोग होत नसल्याने नाशकातील

एका महिलेने कानपूरच्या एका मांत्रिकाला संपर्क साधला. एका दिवसाच्या पूजेने सर्वकाही समस्या दूर होतील असे आश्वासन दिले. यासाठी अडीच लाख रुपये खर्च सांगितला. या महिलेने या सर्व पूजा करूनही हवा तसा फरक पडला नाही म्हणून तिने थेट ग्राहक मंच गाठलं. फसवल्याचे पुरावे म्हणून या महिलेने मांत्रिकांचे

युट्युबवरचे दावे, जाहिरात आणि पैसे घेतल्याची पावती सादर केली. त्यामुळे तिला ब्लॅक मॅजिक अेक्ट नुसार न्याय मिळाला. ग्राहक मंचाने मांत्रिकाला भरपाई म्हणून 50 हजारचा दंड ठोठावला..

अशा पूजाविधी म्हणजे केवळ फसवाफसवीचे प्रकार आहेतय अशा मांत्रिकांवर कारवाईची गरज असल्याचं अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीनं म्हटलं आहे. हा सगळा प्रकार म्हणजे चोराने चोरी करून पोलिसांकडे काहीच मिळालं नाही अशी तक्रार काहीही असाच आहे. खरंतर अशा मांत्रिकांवर बंदी असतानाही छुपा व्यवसाय केला जातो.

दोन पतींमध्ये वाटला गेला पती, एकीकडे तीन दिवस, दुसरीकडे तीन दिवस, एक दिवस वीकेंड सुटी

■उत्तर प्रदेश : पहिल्या पत्नीस न सांगता दुसरे लग्न करणे एका पतीला चांगलेच अडचणीत आणले. एका पतीला पहिल्या पत्नीपासून दोन मुले झाले होते. जेव्हा पहिल्या पत्नीला दुसऱ्या लग्नाची माहिती मिळाली, तिने थेट पोलीस ठाणे गाठले. त्यानंतर पोलिसांनी परिवाराशी चर्चा करून अनेकवेळेस समेट घडवून आणले. पोलिसांनी पतीच्या सात दिवसांची विभागणी केली. पहिल्या पत्नीकडे तीन दिवस दिले तर दुसऱ्या पत्नीकडे तीन दिवस दिले. त्यानंतर एक दिवस साप्ताहिक सुटी दिली. पूर्णिमाचे पोलीस अधीक्षक कार्तिकेय शर्मा यांनी असा तोडगा या प्रकरणात काढला. एखाद्या बॉलीवूड चित्रपटाप्रमाणे हा प्रकार घडला आहे.

बिहारमधील पूर्णिमा जिल्ह्यातील हा प्रकार आहे. पूर्णियामधील रुपैली पोलीस ठाण्यातील हा प्रकार आहे. या पोलीस ठाण्यातर्गत एका व्यक्तीने सात वर्षांपूर्वी दुसरे लग्न केले

होते. परंतु या लग्नाबाबत त्याने पहिल्या पत्नीला काहीच सांगितले नव्हते. त्याला पहिल्या पत्नीपासून दोन मुले आहेत. हा प्रकार पहिल्या पत्नीवर समजल्यावर तिने पूर्णिमा जिल्ह्याचे पोलीस अधीक्षक कार्तिकेय शर्मा यांच्याकडे तक्रार केली. पोलिसांच्या परिवार सल्लागार केंद्राकडे हे प्रकरण दिले गेले. त्यावेळी पत्नीने आपली चूक कबूल केली. पतीने परिवार सल्लागार केंद्राच्या सदस्यांना सांगितले, मला पहिल्या पत्नीकडे आणि मुलांकडे जायचे आहे. परंतु दुसरी पत्नी जाऊ देत नाही. त्याला दुसऱ्या पत्नीपासूनही मुले झाली आहेत. पहिल्या पत्नीकडे गेल्यावर दुसरी पत्नी धमकी देते. दोन्ही पत्नींच्या भांडणामुळे आपण अडचणीत आलो आहोत, असे त्या पतीने सांगितले. परिवार सल्लागार केंद्राने या प्रकरणात अनेकदा मार्ग काढला. पहिल्या पत्नीसोबत चार दिवस आणि दुसऱ्या पत्नीसोबत तीन दिवस पती राहणार असल्याचे सांगितले. त्यावर दुसऱ्या पत्नीने हरकत घेतली. दुसऱ्या पत्नीने या निर्णयास विरोध करत खूप गोंधळ घालला. अखेर दोन्ही पतींमध्ये आठवड्यातील तीन-तीन दिवस पतीची वाटणी करण्यात आली.

नवी दिल्ली स्टेशनवर प्रयागराजला जाण्यासाठी गर्दी उसळली, ट्रेन पकडताना चेंगराचेंगरीत १८ प्रवासी ठार

■ नवी दिल्ली : प्रयागराज येथील महाकुंभाला जाणारी एक ट्रेन नवी दिल्लीच्या प्लॅटफॉर्म क्रमांक १३ वर येत असताना या ट्रेनला पकडण्यासाठी प्रमाणाच्या बाहेर गर्दी झाल्याने मोठ्या प्रमाणात चेंगराचेंगरी झाली. ही ट्रेन पकडण्यासाठी मोठ्या संख्येने भाविक आले होते. त्यामुळे प्लॅटफॉर्मवर गर्दी उसळली होती. त्यामुळे गुदमरल्यासारखे होऊन अनेक प्रवासी बेशुद्ध पडले. एकमेकांवर प्रवाशी पडल्याने महिला आणि मुलांना सर्वाधिक

त्रास झाल्याने या दुर्घटनेत १८ जण ठार झाल्याचे म्हटले जात आहे. त्यामुळे घटनास्थळी एकच गोंधळ उडाला आहे. दिल्ली रेल्वे स्टेशनचे प्लॅटफॉर्म क्रमांक १३-१४ मोठी दुर्घटना घडली आहे. प्रयागराजला जाण्यासाठी ट्रेन पकडताना मोठी गर्दी झाल्याने चेंगराचेंगरी होऊन किमान १८ प्रवासी ठार झाले आहेत. यात नऊ महिला, चार मुले आणि पाच पुरुष प्रवासी ठार झाल्याचे म्हटले जात आहे. मात्र, दिल्ली जीआरपी पोलिसांनी

सुरुवातीला प्लॅटफॉर्मवर चेंगराचेंगरी झाल्याचे नकारले होते. प्रवासी मोठ्या प्रमाणावर दगावल्याने रुग्णालयात अनेक जखमी प्रवाशांची प्रकृती नाजूक असल्याने हा आकडा आणखी वाढणार असल्याचे म्हटले जात आहे.

रेल्वेचे म्हणणे काय ?

दिल्लीच्या रेल्वे पोलिसांनी चाईघाईत अनेक महिला आणि मुले पुरुष प्रवाशांना रुग्णालयात नेले असे प्रत्यक्षदर्शीने सांगितले आहे. रुग्णालयात अफरातफराचेच चित्र असल्याचे सांगितले जात आहे. सुरुवातीला तर प्लॅटफॉर्मवर चेंगराचेंगरी झालीच नाही असा अजब दावा पोलिसांनी केला आहे. नंतर रेल्वे प्रशासनाने खरी माहिती सांगितली. जास्त गदीमुळे ही परिस्थिती उद्भवली असून.

अठरा जण ठार झाले असून अनेक जखमींना रुग्णालयात दाखल केल्याचे एएनआय वृत्तसंस्थेने म्हटले आहे. देशभरातून महाकुंभाला येणाऱ्या लोकांची दिल्ली स्थानकावर मोठी गर्दी उसळली होती. दिल्ली एनसीआरमध्येही अशीच परिस्थिती आहे. या आधीच लाखो भाविक महाकुंभाला पोहचले आहेत. परंतु येथेही मीनी अमावस्याला मोठी चेंगराचेंगरी होऊन नुकतेच ३० जणांचा मृत्यू झाला होता.

लग्नाच्या वरातीत घोड्यावरून कोसळून नवरदेवाचा मृत्यू

■मध्य प्रदेश : मध्य प्रदेशमधील श्योपूर जिल्ह्यात एक धक्कादायक घटना घडल्याची माहिती समोर आली आहे. एका लग्नाच्या वरातीत घोड्यावरून अचानक कोसळून वराचा मृत्यू झाला आहे. वराच्या मृत्यूनंतर लग्न सोहळ्यातील आनंदाचे रूपांतर शोकात झाले. मात्र, वराला हृदयविकाराचा झटका आल्याचा अंदाज व्यक्त करण्यात येत आहे. नातेवाईकांनी वराला जवळच्या रुग्णालयात दाखल केलं होतं. पण डॉक्टरांनी मृत घोषित केलं. श्योपूर शहरात शुक्रवारी रात्री ही घटना घडली. ही घटना सीसीटीव्हीत कैद झाली असून या घटनेचा एक व्हिडीओही सोशल मीडियावर व्हायरल झाला आहे. सोशल मीडियावर

व्हायरल झालेल्या व्हिडीओमध्येही नवरदेव घोड्यावर बसून डान्स करत असल्याचं दिसून येत आहे. लग्नाच्या मिरवणुकीतून लग्नासाठी मंडपाकडे जात असताना नवरदेवाचा मृत्यू झाला आहे. या घटनेमुळे हळहळ व्यक्त करण्यात येत आहे. तसेच नवरदेवाला हृदयविकाराचा

झटका आल्याचा अंदाज अनेकांनी व्यक्त केला आहे. या संदर्भात वृत्त इंडिया टुडेने दिलं आहे. दरम्यान, श्योपूरमध्ये लग्न सोहळा सुरु होता. ठरल्याप्रमाणे लग्नासाठी वर घोड्यावर बसून आला. इकडे वधूही अलंकार घालून वराची वाट लग्न मंडपात पाहत होती. मात्र, दोघांची लग्नागट बांधण्यापूर्वीच वराचा अचानक मृत्यू झाला आणि वधू-वरांच्या कुटुंबीयांसमोर मोठी शोककळा पसरली. प्रत्यक्षदर्शींनी दिलेल्या माहितीनुसार, नवरदेव घोड्यावर बसून लग्नासाठी मंडपाकडे जात होता, पण यावेळी अचानक नवरदेव बेशुद्ध झाला. त्यानंतर आजूबाजूच्या कुटुंबीयांनी

विचारपूस केली. पण नवरदेवा काहीही बोलत नसल्याने तातडीने रुग्णालयात दाखल करण्यात आले. मात्र, डॉक्टरांनी वराला मृत घोषित केलं. दरम्यान, मृत्यूपूर्वी नवरदेव घोड्यावरून खाली उतरला आणि लग्नातील पाहुण्यांसोबत जोरदार नाचला होता असं आता सांगितलं जात आहे. पण त्यानंतर नवरदेव पुन्हा घोड्यावरून लग्नस्थळकडे निघाला होता. यादरम्यान वराची तब्येत अचानक बिघडू लागली, लोकांना वाटले की तो नाचून थकला असेल. पण काही वेळातच वराचा श्वास थांबला. लग्नाआधीच वराचा मृत्यू झाल्याच्या घटनेने संपूर्ण श्योपूर शहरातील लोकांना धक्का बसला.

हे दैनिक मालक, मुद्रक, प्रकाशक व संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक यांनी सोमाणी प्रिंटींग प्रेस, कार्यालय - गाला नं. ४, एन. के. इंडस्ट्रीयल इस्टेट, प्रवासी इंडस्ट्रीयल इस्टेटच्या बाजुला, गेट नं. २, गोरेगाव (पुर्व) मुंबई 400063 (महाराष्ट्र) , येथे छापून रुम नं. १03, कुणाल कुटीर बी बिल्डींग, नवघर रोड, हनुमान मंदिराजवळ, भाईदर (पुर्व), जि. ठाणे ४०११०५ (महाराष्ट्र) येथे प्रसिद्ध केले. संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक, पीआरबी कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची राहिल, सर्व वाद आणि दावे ठाणे न्यायालयीन कक्षच्या आधील राहतील. (या वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होणाऱ्या बातम्या /लेख / जाहिराती यांची जबाबदारी संबंधीत वार्ताहर, लेखक, आणि जाहिरात प्रतिनिधी यांच्यावर राहिल.) भ्रमणध्वनी - ७४००००१४७४. Email : marathiekikaran2021@gmail.com

Printed , Published and Owned by **Dr. Mr. Deepak Moreshwar Naik**. Printed at **SOMANI PRINTING PRESS, OFFICE - Gala No. 4, Near N.K. Industrial Estate, Near Pravasi Industrial Estate, Gate No.2, Goregaon (E), Mumbai 400 063, Maharashtra**, Published at Room No. 103, Kunal Kutir, B Building , Navghar Road, Near Hanuman Mandir, Bhayander (East) Dist - Thane, PinCode 401 105, Maharashtra. Editor : **Dr. Mr. Deepak Moreshwar Naik**, Mo.7400001474, Email Id : marathiekikaran2021@gmail.com